

Dagens Nyheter 26 oktober 1941

Text av Nils Forssell (Född 1889, alltså två år äldre än Lönnberg)

”Blott liksom i förbifarten fick jag en glimt av denna raketliknande bana under Lönnbergs exercistid på Vaxholms kustartilleri 18 januari – ?? september 1911. Lönnberg var förlagd till Rindö redutt, jag till Vaxholms fort, men våra vägar korsades emellanåt på övningarna och ofta på lediga kvällar i Vaxholm. Alice Nordins byst på minnesutställningen (Råambshov 1941) gör honom full rättvisa. Det var ej blott en spänstig och smidig idrottstyp. Hans personlighet bröt ram i hans högprofil med den svarta luggen, den djärva bruna blicken och munnens expressiva, trotsiga energi. Stockholmsjargongen accentuerades av honom med en virtuositet som besegrade alla fördomar. Kraftorden som annars skulle ha förfärat, framslungades med en rytmisk expression som var oemotståndlig. Naturligtvis gillades Lönnberg knappast av den militära ordningen. När det en gång gällde skulle han på allvar respektera den, men på Vaxholm visste han att gäcka den med förbluffande akrobatkonster. Han ådagalade således en otrolig förmåga att smita igenom den militära vakten vid Stockholmsbåtarna och komma ram och tillbaka igen på sina bondpermissioner om sommarkvällarna till den bakom skogshorisonten hägrande och glindrade staden, ”eken” som termen lydde. Någon gång kom han väl fast och fick pröva på ”buren”, som han i varje fall tog med en överlägsen själs ro. Ofta förde han ordet på den då för tiden sagolikt billiga trakteringen på hotellets ”bakficka”, efter riklig förmåga chockerande med ultraradikala och modernistiska idéer i alla möjliga riktningar. Den store Anders Zorn var därvid måltavlan för hans rörliga och säkra gadd, hans avoghet mot allt vad stilleben hette i konst som i liv. I politiken som redan trängde på vår generation, var Ivan Lönnberg övertygad pacifist med det hetsigaste humör.

Naturligtvis överraskade mig ändå knappast budet att han år 1914 spontant ställt sig under trikoloren. Men vilken uppfostringshistoria måste ej ha följt därpå, vilka besvikelser innan han nådde jämvikten i kamratskap och pliktuppfyllelse. Det hårda livet tog sin revansch på det sprakande ungdomsmodet. Blodet är blodet och det vill sjuda tills det blir kallt och stilla, har visst Herman Bang sagt någon gång. På minnesutställningen finns en rad bra självporträtt av honom från tiden före 1914. Men nu reste sig liksom en kompakt fast osynlig mur av heta och tunga upplevelser mellan denne Ivan Lönnberg och betraktaren, som travat vidare i de gamla spåren.